

- ³ Логвин Г., Міляєва Л., Свінцицька В. Український середньовічний живопис. — К., 1976. — С. ХСІІІ; Александрович В. Штрихи до історії малярського осередку в Кам'янці. // Подільське братство. Інформаційний вісник 2. — Кам'янець-Подільськ, 1992. — С. 27.
- ⁴ Міляєва Л. Розписи Потелича. — К., 1969.
- ⁵ Логвин Г. София Киевская. — К., 1971. — С. 109.
- ⁶ Лазарев В. Византийское и древнерусское искусство. — М., 1978. — С. 80—112.
- ⁷ Вагнер Г. Проблема жанров в древне-русском искусстве. — М., 1974. — Ил. 22.
- ⁸ Логвин Г., Міляєва Л., Свінцицька В. Український середньовічний живопис. — Іл. ІХ.
- ⁹ Логвин Г. София Киевская. — Іл. 178.
- ¹⁰ Банк А., Безсонова М. Искусство Византии в собраниях СССР. — М., 1977. — Т. 3. — С. 121.
- ¹¹ Логвин Г., Міляєва Л., Свінцицька В. Український середньовічний живопис. — Іл. СДХ.
- ¹² Попов Г., Рындина А. Живопись и прикладное искусство Твери XIV—XVI века. — М., 1979. — С. 256.
- ¹³ Скоп-Друзюк Г., Скоп Л. Одяг дрогобичан 16 ст. // Тези конференції “Скарби Франкового краю”. — Львів, 1989. — С. 20.

Б о г д а н П и ц

**ХУДОЖНИК-РЕСТАВРАТОР
І МИСТЕЦТВОЗНАВЕЦЬ ЛЕВ СКОП**

Лев Андрійович Скоп — український художник-реставратор І-ої категорії, мистецтвознавець — народився (1954) і виріс у Львові в родині, де панувала атмосфера великої пошани до художньої спадщини України, виріс серед фарб, пензлів, полотен, бо малювали і старший брат Орест, нині відомий художник, і родич Володимир Ярема, мистецтвознавець, автор дослідження “Українська ікона”. Відвідував студії львівських художників і в кожного взяв щось особливе, а ще більше читав, вчився сам — і малювати, і спостерігати, і думати. Пізніше (1995) закінчив Українську академію мистецтв у Києві, як історик мистецтва вважає себе учнем Павла Жолтовського¹ і Людмили Міляєвої.

В 1978—86 роках працює в Львівській міжобласній реставраційній майстерні, а з 1986 в музеї “Дрогобиччина”. На його “рахунок” — десятки шедеврів, переважно ікон та розписів XVII—XVIII століть, повернених до життя. Серед них: церква Успенія Богородиці села Новоселиці Закарпатської області, ікони XV—XVIII ст. церков св. Юра та Воздвиження м. Дрогобича та інші.

Реставраційна робота неможлива без глибокого проникнення в історію та культуру народу й епохи, в мистецтво як національне, так і світове. Л. Скоп захоплено досліджує сакральне мистецтво, зокрема народне, й стильові особливості українського іконопису. Для нього важливо через давній твір обійняти увесь чуттєвий та інформативний масив конкретного історичного часу, уявити характерологію народу, реконструювати давню ношу і світ речей. Опублікував, переважно в співавторстві з дружиною, більше 30 розвідок про іконопис, церковну архітектуру та релікварій², середньовічних художників Галичини (Василя Глібкевича та Федька з Дрогобича, Федуска Маляра з Самбора, Стефана Медицького, Францішка Маляра, митців з дрогобичького братства та інших анонімних авторів). Відомі його праці про давню архітектуру Дрогобича (дрогобичька вежа-дзвіниця, замок, центральна частина міста, солеварня, церкви св. Юра та Воздвиження), народознавчі роботи (побут українського населення Закарпаття XVII ст., одяг дрогобичан XVI ст. та дрогобичьких євреїв XIV—XVIII ст.³, дрогобичькі правоохоронці (ціпаки), музики, музичні інструменти XIV—XVIII ст., дрогобичькі кахлі початку XVI ст.) та ін. Не відмовляється митець і від ілюстраторської та популяризаторської⁴ роботи.

Художник любить спілкуватися, постійно оточений однодумцями й помічниками, часто оприлюднює свої ідеї та спостереження на наукових

Юний Петро Сагайдачний та його мати. Мал. Левко Скопа. Полотно, олія, 1991.

конференціях⁴, де вияскравлюються риси стилю Скопа-дослідника: прискіпливе вивчення іконографічних деталей, через які унаочнює побутові прикмети часу, будує синхроністичні поліптихи, що з точністю до десятиліть реконструюють візію України різних етапів історії. Цілком логічно Л. Скопа стає ініціатором “Драганівських читань” у музеї “Дрогобиччина”, що проводяться з червня 1996 року, як данина шани видатному українському вченому — мистецтвознавцю і краєзнавцю.

Наукові дослідження у Л. Скопа невід’ємні від самого процесу малювання. Тут митець пензлем створює свій власний світ на основі інтерпретації давніх іконописних творів, причому кожен образ отримує виважену наукову мотивацію. Так

виникають цикли малярства і графіки, що природно оформлені в персональні виставки: “Середньовічний Дрогобич” (1988, 1990, 1991, 1992) та “Сучасники Юрія Дрогобича” (1994) до 900-річчя м. Дрогобича, “Галицькі євреї XIV—XVIII століть” (Львів, 1992; Київ, 1993) присвячену 100-річчю від дня народження Бруно Шульца, “Давні бойки” (Самбір, 1994), “Галицькі музики XIV—XVIII століть” (Дрогобич, 1996) тощо.

Малює дрогобицький художник і церкви, особливо дерев’яні, та ікони, в яких його дослідження середньовічного галицького мистецтва в контексті західноєвропейської культури трансформується у власне бачення сучасного іконопису.

Роздуми Левка над сьогоденням і минулим втілені в галереї портретів митців. Тут і згадувані вже Василь Глібкевич та Стефан Медицький, Микола Гоголь, Іван Франко, Василь Стефаник, Іван Верхратський, Михайло Драган, Бруно Шульц, Уляна Кравченко та ін. А зв’язок часів виявляється в роботах Л. Скопа ще й тим, що прототипами деяких персонажів є сучасники. Так, в образі “Воздвиженського братчика XVII століття” розпізнаємо відомого мистецтвознавця (дослідника і дрогобицької старовини) зі Львова Володимира Вуйцика, а прототипом “Галицького єврея” XVII ст. став науковий співробітник музею “Дрогобиччина” Леонід Гольберг.

Роботи майстра-дрогобичанина Левка Скопа зацікавлений шанувальник побачить у музеях Дрогобича, Стрия, Самбора, Червонограда, Львова, в осередку “Бойківщина” в Дрогобичі та Нью-Йорку, в численних приватних збірках.

Розповідаючи про цього художника, неможливо промовчати про його добру одержимість, бурхливу енергію, емоційність, невтомність у творчих шуканнях. Ще одна яскрава риса Левка — потреба безкорисливо ділитися своїми здобутками, запалювати своїми ідеями, розкривати людям високий духовний сенс сакрального мистецтва — спонукала заснувати студію іконопису при Дрогобицькому товаристві

дітей-інвалідів “Надія”. Роботи студійців виставлялись в Дрогобичі, Києві, містах Німеччини (завдяки дяконові Теодорові Вайзе їх можна побачити в церквах Вольбурга, Вітінгена, Гьотінгена, Хетцвальда), а одна з юних художниць — Марта Музика — стала переможцем конкурсу “Малі бойки” (Дрогобич, 1996).

Реалізація своєї науково-творчої програми та власний малярський досвід приводять Левка Скопа до вироблення унікальної творчої методології, засадними пунктами якої є конкретні історико-культурні знання, мистецька інтуїція і переконання, що саме такий синтез матиме значення для подальшого поступу українського мистецтва.

Дрогобич

- ¹ Пошану до свого вчителя Л. Скоп засвідчує присвятою до 90-річчя від дня його народження однієї з своїх персональних виставок (Червоноград, Львів, 1994).
- ² История создания алтарной преграды в церкви Успения Богородицы в с. Новоселице на Закарпатье. — В кн.: Памятники культуры: Новые открытия: Ежегодник. 1989 / Сост. Т. Б. Князевская. — М., 1990. — С. 204; Консекрационные кресты и их художественные особенности. — Там же. — М., 1994; Напрестольный крест 1636 г. из церкви св. Юра в г. Дрогобыче. — Там же. — М., 1996; Реликварий св. Аронта-мученика. Византия XI ст. — Львів: НВФ “Українські технології”, 1996.
- ³ Розвідка “Образ галицького єврейства XIV—XVIII вв. в українській іконописі” видана товариством “Єврейське насліддя” в Москві (1996).
- ⁴ *Шалата Михайло*. Місто в підгір’ї Карпат (До 900-річчя Дрогобича). Ілюстрації Левка Скопа. — Дрогобич: Бескид, 1991; *Скоп Л., Дружок-Скоп Г. Омелян Мазурик*. Каталог виставки. Париж. — К., 1990; *Скоп Л. А., Дружок Г. П.* Новоселицька Успенська церква XVII століття — музей народної архітектури та живопису. Путівник. — Ужгород, 1988. Ось теми кількох виступів Л. Скопа з останніх років: “Творчість волинського іконописця XVIII ст. (Автора ікон “Христос-виноградар”) // Тези конференції “Волинська ікона. Питання історії вивчення, дослідження та реставрації”. — Луцьк, 1994; “Дитячий саркофаг з Софії Київської” // Тези конференції “Історія релігій в Україні”. — Львів, 1994; “Ікона “Взбранній воеводі” 1748 р. із с. Саногів // Тези конференції “Почаївський монастир в контексті історії та духовності українського народу”. — Тернопіль, 1995; “Реставрація та дослідження дрогобицького іконописця другої половини XVII ст. Стефана Поповича Медницького” // Тези конференції “Професійна освіта реставраторів та актуальні проблеми реставраційної практики”. — К., 1995; “Пересопницьке євангеліє 1556—1561 гг. — пам’ятник перемиської школи іконописи” // Тезиси конференції “Книга в просторі культурі”. — М., 1995; “До проблеми фундації Петром Могилою розписів 1644 р. в ц. Спаса на Берестові” // Тези конференції “Петро Могила і сучасність”. — Київ, 1996; “Візантійський релікварій XI ст. св. Аронта-мученика”, “Дитячий саркофаг доби Данила Галицького” // Тези XIX міжнародного конгресу візантологів. — Копенгаген, 1996.

МАРІЄ, ДІВО БЛАГОСЛОВЕННАЯ

Маріє, Діво благословенная,
Тобі складає поклін вселенна.

Радуйся, храме благоді,
Надіє наша радосте. (2)

Пренепорочна царице, Мати,
Позволь нам, дітям, тобі віддати

Подяку щирю за любов,
За твої ласки, за покров. (2)

Тобі будемо вовік служити
Душею, серцем тебе славити.

Радуйся, Мати Божа,
Спасення світу давшая. (2)

Благословенний плід чрева твого,
Ти, ненько Спаса, Бога самого,

Для нас спасення в тобі ся криє.
Радуйся, радуйся, неба леліє! (2)